

De Minister van Binnenlandse zaken en
Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum
10 juni 2020

Zaaknummer
2020-007876

Onderwerp
COVID-19 crisis

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99

Blad
1 van 4

Geachte mevrouw Ollongren,

Ruim 2 maanden na de uitbraak van de COVID-19 crisis wordt steeds duidelijker hoe hard burgers, bedrijfsleven en overheid worden geraakt. Als het om de overheid gaat, staan de gemeenten in de frontlinie. Dit geldt uiteraard ook voor de 51 gemeenten in onze provincie. Hoewel u over de positie van de gemeenten reeds langs verschillende wegen bent geïnformeerd, menen wij er goed aan te doen u op de hoogte te stellen van de Gelderse situatie. We besluiten onze brief met een oproep.

Sinds eind maart pakken wij in Gelderland de crisis aan in 3 fasen. Fase 1 loopt tot de zomer en betreft noodhulp in de acute fase. Wij hebben hiervoor een bedrag van € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Fase 2 is de overbrugging naar de toekomst, in een periode dat de COVID-maatregelen (waaronder de 1,5 meter samenleving) nog van kracht zijn. Voor deze fase trekken wij € 50 miljoen uit. Fase 3 is de periode van herstel daarna, deze geven wij vorm samen met onze partners. Ook u betrekken wij daar graag bij.

Om de gevolgen van de COVID-19 crisis in beeld te brengen en onze inzet te voeden en te volgen, hebben wij de zogenaamde Gelderse Impactmonitor in het leven geroepen. Deze monitor wordt wekelijks geactualiseerd en beslaat alle provinciale beleidsterreinen. Wij hebben er een monitor Welbevinden aan gekoppeld, waarmee wij in beeld brengen hoe de Gelderse bevolking omgaat met de crisis en welke gevolgen men ervaart. De impactmonitor is voor ons van grote waarde voor de acute fase, maar zeker ook voor het vormgeven van overbrugging en herstel. Voor een blik op de monitor verwijzen wij u graag naar <https://www.gelderland.nl/Nieuwsoverzicht/COVID-19>.

In de fase van noodhulp is onze rol als provincie bescheiden. De gemeenten staan het dichtst bij de burgers, culturele instellingen en het lokale bedrijfsleven; u zet als Rijksoverheid diverse nationale regelingen in om de ernstigste nood te lenigen. Als middenbestuur zien wij dan ook vooral een rol in de periode van overbrugging en herstel, en daar werken we hard aan. Toch hebben wij ook in de afgelopen weken veel inzet gepleegd richting onze gemeenten. Na een oproep van ons hebben wij van een groot aantal gemeenten brieven ontvangen waarin zij zijn ingegaan op hun specifieke

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

≡ provincie
Gelderland

Datum

10 juni 2020

Zaaknummer

2020-007876

Blad

2 van 4

problematiek en de provincie om steun hebben gevraagd. De bijlage bij deze brief geeft u een indruk van de vragen die zijn gesteld. Rode draden die wij zien:

- Vóór de COVID-19 crisis zaten de Gelderse gemeenten al in ernstige financiële problemen vanwege extra taken in het sociaal domein. Daarover hebben wij op 4 december 2019 een brief gestuurd aan uw collega de heer R. Knops;
- Met de COVID-19 crisis 'eroverheen' staat het water de meeste gemeenten nu aan de lippen. Dit is een landelijk beeld, dat op het Gelderse platteland extra voelbaar is en steeds schrijnender wordt. De gemeente Lochem heeft u daarover op 20 mei een noodkreet gestuurd, die wij geheel onderschrijven.

In het licht van deze noodsituatie hebben de gemeenten ons verzocht:

- Om coullance bij provinciaal toezicht op de gemeentefinanciën en provinciale subsidies voor projecten die worden afgelast of uitgesteld;
- Om extra capaciteit en/of financiële ondersteuning bij het uitvoeren van gemeentelijke COVID-19 gerelateerde taken (uitvoering Rijksregelingen, handhaving, communicatie);
- Om organisaties 'in de benen' te helpen houden die tussen wal en schip dreigen te vallen. Het gaat om dorpshuizen, verenigingen en culturele instellingen die niet of niet toereikend van de Rijksregelingen gebruik kunnen maken;
- Om als provincie extra en/of versneld te investeren in infrastructuur, bedrijventerreinen en woningbouw;
- Om het gesprek met u aan te gaan over de verdeling in het gemeentefonds en financiële ondersteuning van (vooral) ondernemingen, maar ook de culturele sector, maatschappelijke organisaties, sportverenigingen, onderwijs en organisaties in de sector recreatie en toerisme.

Wij herkennen de gestelde vragen nadrukkelijk in onze dagelijkse contacten met gemeenten op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Ook zien wij de knelpunten bevestigd zoals deze recent zijn verwoord in het discussiedocument "Nederland heeft één overheid nodig" (stuurgroep I+FV, april 2020). Het gaat vooral om de relatie tussen de beperkte decentrale beleidsvrijheid van gemeenten en de financiële verhoudingen. De huidige benadering leidt tot grote financiële risico's bij gemeenten die met de COVID-crisis eroverheen nog ernstiger vormen aannemen. Wij geven u dan ook in overweging de decentralisering van taken niet alleen vergezeld te laten gaan van financiële middelen, maar ook van een belastinggebied dat recht doet aan het gedecentraliseerde takenpakket.

Wij hebben eind april een subsidieregeling in het leven geroepen die de gemeenten helpt in de acute fase. Het is een lumpsumregeling, waarbij de gemeenten zelf kunnen bepalen waar de provinciale subsidie aan wordt besteed, namelijk waar de nood het hoogst is: inhuren van personeel voor het uitvoeren van vitale functies, noodopvang voor kwetsbare groepen, gemeentelijke projecten op het gebied van sociale cohesie en door de gemeente te verlenen noodhulp aan gemeenschapsvoorzieningen, culturele instellingen, sportverenigingen en instellingen op het gebied van recreatie en toerisme. De regeling heeft een omvang van ca. € 6 miljoen.

Datum

10 juni 2020

Zaaknummer

2020-007876

Blad

3 van 4

Oproep

We realiseren ons dat wij met onze bescheiden bijdrage lang niet alle problemen van de gemeenten zullen oplossen. Inmiddels bent u als Rijksoverheid bezig voor de diverse sectoren een steunoperatie op te zetten voor de middellange en lange termijn. Deze is concreet geworden met het noodpakket aan gemeenten en provincies van ca. € 0,5 miljard, waarover u de Tweede Kamer bij brief van 28 mei hebt geïnformeerd. Wij zijn u erkentelijk voor deze daadkracht en sluiten daar in de fase van overbrugging en herstel graag bij aan.

Wij zien een taak voor ons als provincie bij o.m. de aanpak van binnensteden, het behouden en weer op peil brengen van de lokale en regionale economie, zwembaden, sportverenigingen, theaters en andere culturele instellingen. Ons uitgangspunt daarbij is overbruggen naar de toekomst, niet naar het verleden. Dit betekent ook dat wij (met u) niet zullen ontkomen aan soms pijnlijke keuzen. We zien echter ook kansen om zaken anders, beter, duurzamer in te helpen richten. Uw steun daarbij kunnen wij goed gebruiken. Deze steun zou zich wat ons betreft ook mogen uitstrekken naar de beleidsterreinen van uw collega bewindslieden, waaronder cultuur, economie, recreatie & toerisme en OV.

In uw brief aan de Tweede Kamer van 28 mei schrijft u:

“Voor de periode na 1 juni, trekken Rijk en medeoverheden samen op bij de invulling van de nodige maatregelen en om de sociaal-economische crisis het hoofd te bieden. Samen bekijken we welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten.”

Wij pakken deze handschoen graag op in de gesprekken met onze regionale partners in ons diep vertakte netwerk in Gelderland. Een netwerk dat niet alleen bestaat uit gemeenten en regio's, maar juist ook uit ondernemers, brancheverenigingen, maatschappelijke instellingen, onderwijs- en onderzoeksinstellingen, onze economische clusters zoals Food Valley en Health Valley, de regionale cultuursector, grote sportlocaties en onze partners in de grote en mooie natuurgebieden van Gelderland.

We hebben met u een aantal regiodeals gesloten. Misschien is uitbreiding van dat instrument wel een manier om samenwerking tussen rijk en regio richting herstel van de schade van de COVID-crisis te versterken. Eén overheid. Om te beginnen kunnen wij u aan de hand van de Gelderse Impactmonitor helpen de noodzakelijke informatie vollediger in beeld te krijgen. U geeft aan medio juli over dit complete plaatje te willen beschikken, om vervolgvorstellen aan de Tweede Kamer te kunnen doen. Wat ons betreft hoort bij dit vervolg ook een visie op de niet-stedelijke gemeenten, die wij dan ook graag samen met u ontwikkelen.

Datum

10 juni 2020

Zaaknummer

2020-007876

Blad

4 van 4

Tot slot: wij bepalen in het kader van ons provinciale traject Vitaal Openbaar bestuur graag in samenspraak met de VNG en met u de meest geschikte benadering van onze gemeenten. Wij stellen het dan ook op prijs met u nader in overleg te komen over het Wetsvoorstel wijziging begrotingsstaat Gemeentefonds 2020 en de herijking van het Gemeentefonds 2022. Bij het daarvoor benodigde aanvullend onderzoek zijn wij u graag van dienst.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst
Secretaris

Bijlage: Provincie Gelderland – overzicht van brieven van gemeenten